

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obo/12/2018
Identifikačné číslo spisu: 7013200669
Dátum vydania rozhodnutia: 23.05.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7013200669.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Anny Markovej a JUDr. Dariny Ličkovej, v spore žalobcu: JUDr. Miroslav Kráľ, Kukučínova 7, Košice, správca konkurznej podstaty úpadcu JEDNOTA, spotrebné družstvo Košice v konkurze, Letná 40, Košice, IČO: 00 169 064, proti žalovanej: 1/ JUDr. Jozefa Dudovičová, Pernecká č. 37, Bratislava, správkyňa konkurznej podstaty úpadcu COOP Jednota Považská Bystrica, spotrebné družstvo v konkurze, Hliny 1412/4, Považská Bystrica, IČO: 00 168 998, zastúpenej JUDr. Františkom Kurnotom, advokátom, Petra Straku 5891/5, Malacky a žalovanému: 2/ JP MARKET, akciová spoločnosť, Centrum č. 2795, Považská Bystrica, IČO: 36 299 251, zastúpenému JUDr. Janou Závodskou, advokátkou, Slovenskej jednoty 8, Košice, za účasti intervenienta na strane žalovaného COOP Jednota Prešov, spotrebné družstvo, Konštantínova č. 3, 080 01 Prešov, IČO: 00 169 111, zastúpeného spoločnosťou ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA VALO & PARTNERS, s. r. o., Konštantínova č. 3, 080 01 Prešov, o určenie neplatnosti právneho úkonu, na odvolanie žalovaného 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 16Cb 1/2013 - 860 zo dňa 21. decembra 2017, takt

rozhodol:

I. Odvolací súd m e n í rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 16Cb 1/2013 -860 zo dňa 21. decembra 2017 tak, že žalobu z a m i e t a .

II. Žalovaní 1/ a 2/ m a j ú n á r o k na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a odvolacieho konania vo výške 100 %.

Odôvodnenie

1. Súd prvej inštancie rozhodol napadnutým rozsudkom prvou výrokovou vetou tak, že určil, že právne úkony, a to

- Zmluva o majetkovom vklade uzavretá medzi Jednotou, spotrebné družstvo Košice a Jednotou, spotrebné družstvo Považská Bystrica dňa 17.10.1997, predmetom ktorej je majetkový vklad - veľkokapacitná predajňa potravín O., W., budova súp. č. XXXX na parcele č. XXXX, obec O., k. ú. V., evidovaná na LV č. XXXX na katastrálnom odbore Okresného úradu Košice IV, vrátane k nej uzavretých dodatkov zo dňa 18.3.1998 a 26.6.1998,

- Výhlásenie o nepeňažnom vklade Jednoty spotrebné družstvo Považská Bystrica do spoločnosti JP

MARKET, a. s. Považská Bystrica, IČO 36 299 251 zo dňa 10.3.1999, a to nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX kat. úz. V., stavba, budova súp. číslo XXXX, stojaca na parcele č. XXXX, v celosti, v podiele 1/1,
sú absolútne neplatné.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že vo veci rozhodol súd prvej inštancie po viacnásobnej kasácii odvolacím i dovolacím súdom. Rozsudkom zo dňa 30.4.2010, druhým v poradí, opätovne žalobe vyhovel a posúdil existenciu naliehavého právneho záujmu tak, že táto je daná. Tento rozsudok bol potvrdený rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Obo/77/2010-510 zo dňa 20.4.2011. Na základe dovolania žalovaných, dovolací súd uznesením č. k. 1ObdoV/42/2011-544 zo dňa 28.2.2013 tieto rozsudky zrušil a vrátil prvej inštancii na ďalšie konanie. Rozsudkom z 12.11.2013 č. k. 16Cb/1/2013-725 súd prvej inštancie znova žalobe vyhovel. Na základe odvolania žalovaných a intervenienta odvolací súd uznesením z 22.12.2016 sp. zn. 5Obo/4/2015 tento rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie nedostatočne vyriešil základný predpoklad žaloby pre určenie podľa § 80 písm. c/ O. s. p., t. j. ku dňu svojho rozhodovania neoveril existenciu naliehavosti právneho záujmu, ale do svojho rozhodnutia bez ďalšieho prevzal tvrdenia žalobcu k danosti naliehavého právneho záujmu.

3. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia k naliehavému právnenému záujmu žalobcu na požadovanom určení v napadnutom rozhodnutí uviedol, že „v prejednávanej veci je v katastri nehnuteľností ako vlastník dotknutej nehnuteľnosti zapísaný žalobca a žalovaný v 2. rade tvrdí, že vlastníkom je naďalej on, a preto súd má za to, že ide o neistý právny stav medzi účastníkmi konania. Na jeho nápravu spravidla slúži žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, avšak nemožno vylúčiť ani žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu, ak jej vyhovením možno napomôcť k odstráneniu stavu právnej neistoty.“

4. Poukázal na ust. § 34 ods. 2 zák. č. 162/1995 Z. z. v znení zmien o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), z ktorého vyplýva, že ak súd vyhovie žalobe o neplatnosť právnych úkonov, ktorými nadobudli nehnuteľnosť osoby, ktoré boli do katastra nehnuteľnosti zapísané ako vlastníci nehnuteľnosti, správa katastra vyznačí stav pred týmito právnymi úkonmi. V danej veci pred zápisom COOP Jednoty Považská Bystrica a JP Market, a. s. Považská Bystrica, bol ako vlastník predmetnej nehnuteľnosti zapísaný úpadca. Preto súd má za to, že je daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti právnych úkonov, ktorými žalovaní 1/ a 2/ nadobudli predmetnú nehnuteľnosť do svojho vlastníctva.

5. Ďalej skonštatoval, že skutočnosť, že žalobca nezapísal predmetnú nehnuteľnosť do súpisu konkurznej podstaty úpadcu neznamena, že žalobca už nemá právo domáhať sa neplatnosti právnych úkonov, na základe ktorých bol ako vlastník predmetnej nehnuteľnosti zapísaný iný subjekt. Správca konkurznej podstaty je podľa § 8 ods. 2 ZKV povinný pri výkone funkcie postupovať s odbornou starostlivosťou a zodpovedá za škodu vzniknutú porušením povinností, ktoré mu ukladá zákon. Ak teda likvidátor úpadcu podal žalobu o neplatnosť napadnutých právnych úkonov, a ak takú žalobu správca konkurznej podstaty považoval za dôvodnú, bolo jeho povinnosťou v konaní o nej pokračovať, čo aj urobil.

6. Právne vec posúdil poukazom na § 221 ods. 1, § 223 ods. 4, 5, § 233 ods. 1, 2, 5 Obchodného zákonníka. Vo vzťahu k tvrdeným skutočnostiam vyhodnotil, že tvrdenie žalovaných 1/ a 2/, že žalobcovi v čase uzavretia Zmluvy o majetkovom vklade boli známe stanovky žalovaného 1/, a teda aj spôsob výpočtu vyrovnacieho podielu, a že predmetnú nehnuteľnosť dobrovoľne vložil do majetku žalovaného 1/ a že ak vyrovnací podiel bol v danej veci určený a vyplatený podľa stanov, nemohlo dôjsť pri uzavretí Zmluvy o konanie v rozpore so zákonom alebo dobrými mravmi, nepovažuje za osvedčené. Uzavrel, že ak žalobcovi aj žalovanému 1/ boli v čase uzavretia Zmluvy o majetkovom vklade známe stanovky žalovaného 1/ a napriek tomu, za takých nevýhodných podmienok uvedenú zmluvu uzavreli, konali vedome a dobrovoľne na škodu žalobcu a v prospech žalovaného 1/, a teda v rozpore s dobrými mravmi. Dôsledkom konania v rozpore s dobrými mravmi je podľa § 39 Občianskeho zákonníka

absolútna neplatnosť právneho úkonu, ku ktorej dochádza priamo zo zákona. Pri posúdení zmluvy o majetkovom vklade zo dňa 17.10.1997 v znení dodatkov zo dňa 18.3.1998 a 26.6.1998 uzavrel súd prvej inštancie, že poskytnutie nepeňažného vkladu Jednotou SD Košice do COOP Jednoty SD Považská Bystrica v hodnote cca 10 mil. Sk, pričom pri ukončení členstva Jednoty SD Košice má táto nárok na vyrovnací podiel vo výške 20.000,- Sk, je dohodou v rozpore s dobrými mravmi, ktorá je tak absolútne neplatná. Žalobca vložil ako vklad do majetku žalovaného 1/ nehnuteľnosť v hodnote cca 10 mil. Sk s tým, že táto nehnuteľnosť bude vložená do majetku akciovej spoločnosti, v ktorej sa žalovaný stane účastníkom, resp. akcionárom /ktorou zrejme mal byť žalovaný 2/, avšak k tomu nedošlo a žalobca sa nestal akcionárom žalovaného 2/ a podľa dohody so žalovaným 1/ po ukončení členstva ako náhradu za predmetnú nehnuteľnosť obdržal sumu 20 000,- Sk, čo je cca 0,2% z hodnoty nehnuteľnosti.

7. Vyslovil, že nie je možné vysloviť absolútnu neplatnosť iba časti Zmluvy o majetkovom vklade týkajúcej sa výšky vyrovnacieho podielu, ako to v určitej fáze konania navrhol žalovaný 2/, nakoľko by tým neboli splnené podmienky konania v súlade so zákonom a dobrými mravmi, ale je potrebné uvedenú zmluvu posudzovať ako celok. Keďže nikto nemôže na iného previesť viac práv ako má sám, absolútne neplatný je aj úkon žalovaného 1/, ktorým je Vyhlásenie o nepeňažnom vklade zo dňa 10.8.1999, ako jednostranný právny úkon žalovaného 1/, ktorým predmetnú nehnuteľnosť vložil do spoločnosti žalovaného 2/. Súd má za to, že žalovaný 2/ mal vedomosť o tom, že žalovaný 1/ nadobudol nehnuteľnosť v rozpore s dobrými mravmi, a preto sa nemôže dovolávať dobromyseľnosti pri nadobudnutí uvedenej nehnuteľnosti do jeho majetku ani aplikáciou ustanovenia § 446 Obchodného zákonníka.

8. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podal včas odvolanie žalovaný 1/. Poukázal na to, že neplatnosť právnych úkonov vyslovená v napadnutom rozsudku je podložená odkazom na § 39 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Súd posudzoval Zmluvu o majetkovom vklade zo dňa 17.10.1997 v znení dodatkov zo dňa 18.03.1998 a 26.06.1998 a má za to, že poskytnutie nepeňažného vkladu Jednotou SD Košice do COOP Jednoty SD Považská Bystrica v hodnote cca 10 mil. Sk, pričom pri ukončení členstva Jednoty SD Košice má táto nárok na vyrovnací podiel vo výške 20.000,- Sk, je dohodou v rozpore s dobrými mravmi, a preto je táto dohoda podľa § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná. Tieto závery považuje odvolateľ za nesprávne. Zmluva zo dňa 17.10.1997 nebola odplatnou zmluvou o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti tak, ako sa mylne domnieva súd prvej inštancie v odseku 53. odôvodnenia napádaného rozhodnutia. Išlo o vklad podnikateľa do podnikania iného podnikateľského subjektu pri zvážení všetkých možných rizík - teda aj rizika, že uvedený vklad neprinesie žiaden zisk a taktiež, že tento vklad už viac nie je ani nebude jeho vlastníctvom. Vyrovnací podiel vyplatený žalobcovi pri zániku členstva žalobcu u žalovaného 1/ tak nemožno vnímať ako nejakú odplatu za vloženie nepeňažného vkladu do podnikania. Konajúci súd sa v odôvodnení rozhodnutia nedostatočne vypořiadal aj s tým, prečo považuje celú spornú zmluvu za neplatnú, keď sám v odseku 45. odôvodnenia svojho rozhodnutia uvádza, že neplatná bola len dohoda o určení výšky vyrovnacieho podielu. Vo svojom rozhodnutí tiež neprihliadol na Dohodu o súdnom zmiere z 27.04.2007.

Za závažné pochybenie považoval skutočnosť, že súd prvej inštancie nerešpektoval právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu odvolacieho, ktorý mu vo svojom zrušovacom rozhodnutí sp. zn. 5Obo/4/2015 zo dňa 22.12.2016 uložil povinnosť v novom konaní ustáliť, či požadované určenie neplatnosti právnych úkonov vyplýva z osobitného predpisu. Súd prvej inštancie upriamil svoju pozornosť iba na preukazovanie naliehavého právneho záujmu, ktorý nemal byť vzhľadom na vyššie uvedené skúmaný a k tomu, či vôbec mohla byť žaloba o určenie právnej skutočnosti podaná, sa nevyjadril. Napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C. s. p.), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C. s. p.) a súčasne súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanému 1/, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva (§ 365 ods. 1 písm. b/ C. s. p.). Toto rozhodnutie sa javí ako arbitrárne rozhodnutie, čiže rozhodnutie založené na svojvôli sudcu, resp. senátu. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne a žalovanému 1/ prizná

náhradu trov konania.

9. Proti rozhodnutiu včas podal odvolanie aj žalovaný 2/ podľa § 355 ods. 1 C. s. p. z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. d) C. s. p., že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, podľa § 365 ods. 1 písm. e) C. s. p., že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, podľa § 365 ods. 1 písm. f) C. s. p., že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a podľa § 365 ods. 1 písm. h) C. s. p., že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Napadnutý rozsudok považuje žalovaný 2/ za odporujúci právnenému názoru odvolacieho súdu vyslovenému v uznesení č. k. 5Obo/4/2015-819 zo dňa 22.12.2016. Odvolací súd ním zrušil rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodu nepreukázania základnej podmienky konania, naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Poukázal na to, že podľa platného procesného predpisu už nie je prípustná žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu, ak to nevyplýva z osobitného predpisu. Uložil súdu prvej inštancie vykonať dôkazy preukazujúce existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, či podanie tejto žaloby a jej prípustnosť vyplýva z osobitného právneho predpisu, zistiť, čo žalobca mieni dosiahnuť touto žalobou. Uviedol, že iba ak súd prvej inštancie uzavrie, že žalobca preukázal splnenie predpokladov konania o tejto žalobe, čo riadne a presvedčivo zdôvodní, bude sa zaoberať dôvodnosťou skutkových a právnych tvrdení strán sporu k predmetu určenia. Nič z uvedeného súd prvej inštancie nevykonal jeho rozhodnutie je v rozpore s ust. § 391 ods. 2 C. s. p. Aj keď súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku v bode 19 uvádza, že vychádzal z právneho názoru odvolacieho súdu a postupoval podľa platnej a účinnej procesnej normy (C. s. p.), z jeho rozhodnutia je zrejmé, že tak nepostupoval. Bez ďalšieho rozhodol, pričom svoje rozhodnutie odôvodnil úplne totožne ako v predchádzajúcom rozsudku z 12.11.2013. Rovnako ako v pôvodnom rozsudku naliehavosť právneho záujmu na určení neplatnosti právnych úkonov zdôvodnil tým, že síce na odstránenie neistého právneho stavu slúži žaloba o určenie vlastníckeho práva, avšak nemožno vylúčiť ani žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu, ak jej vyhovenie napomôže odstráneniu právnej neistoty. Žalobca je a bol v čase vyhlásenia napadnutého rozsudku zapísaný v evidencii nehnuteľností ako vlastník na LV č. XXXX k. ú. Nové Ľahanovce, pričom nehnuteľnosti nie sú zapísané do súpisu konkurznej podstaty. Napadnuté rozhodnutie vôbec nemení právne postavenie žalobcu ani neodstraňuje jeho neistotu. Absencia naliehavosti právneho záujmu je teda zrejmá a súd prvej inštancie nevykonal žiaden úkon smerujúci k osvedčeniu jej existencie. Žaloba, ktorá je predmetom sporu nie je prípustným procesným prostriedkom. Súd prvej inštancie tiež nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Žalovaný 2/ navrhoval súdu vykonať dôkazy výsluchom štatutárnych zástupcov žalobcu, a oboznámiť sa so zápisnicami z predstavenstva žalobcu z dôvodu preukázania okolností, príčin a spôsobu uzavretia Zmluvy o majetkovom vklade zo dňa 17.10.1997, jej dodatkov, ako i ďalšieho postupu po uzavretí Zmluvy (podanie doručené súdu 21.10.2013 a návrh prednesený na pojednávaní dňa 17.10.2013). Súd tieto dôkazy nevykonal a ani v odôvodnení svojho rozhodnutia neuviedol, prečo ich nevykonal. Takýto postup pri riešení otázky platnosti úkonu odporuje aj názorom už vysloveným v judikatúre, kde poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 MObdov 16/2006 a sp. zn. 1MObdov 2/2008. Poukázal na nesprávnosť záverov s poukazom na ust. § 41 OZ a závery týkajúce sa neplatnosti len časti úkonu vyplývajúce z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. 5 MCdo 4/2011 zo dňa 21.8.2013. Poukázal na zhodu napadnutej zmluvy s ust. § 233 ObZ a na ďalšie skutočnosti, ktoré súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil. Namietal argumentáciu súdu pri vyhodnotení pomeru ceny nehnuteľnosti v hodnote 10 mil. Sk k výške vyrovnacieho podielu 20.000,- Sk ako nesprávnu, keďže majetkový vklad je vyjadrením členstva a výšky podielu člena na podnikaní a zisku družstva. Výška sa určuje podľa pomeru členského vkladu k základnému imaniu. Teda protihodnotu za predmetný majetkový vklad nepredstavuje vyrovnací podiel, ako to mylne interpretuje súd prvej inštancie, ale tomu zodpovedajúca zvýšená účasť na základnom imaní žalovaného 1/ a právach viažucich sa k členstvu žalobcu.

Zdôraznil, že určovacia žaloba má preventívny charakter, má vyriešiť vzťahy medzi stranami sporu a nevyvolávať ďalšie spory. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku dokonca pripustil ďalšie spory, teda je si vedomý že vyhovujúcim rozhodnutím o predmetnej žalobe nebudú odvrátené ďalšie spory, práve naopak, ďalšie spory ním budú vyvolané. Navrhoval, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok, zamietol návrh žalobcu a zaviazal žalobcu k náhrade trov konania.

10. Vo svojich vyjadreniach k odvolaniam žalovaných žalobca uviedol, že tieto nie sú dôvodné, rozhodnutie súdu prvej inštancie je dostatočne odôvodnené, postupom súdu nedošlo k ujme na procesných právach žalovaných a žiadal rozhodnutie potvrdiť. Poukázal na to, že obaja žalovaní sa v konaní bránia predovšetkým tým, že žalobca nepreukázal danosť naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe. Hoci súdy v konaní vždy vyjadrili záver, že popri žalobe o určenie vlastníckeho práva, je vhodným prostriedkom na odstránenie neistého právneho stavu aj žaloba o určenie neplatnosti právnych úkonov, ak môže viesť k jeho odstráneniu, a to aj so zreteľom na Katastrálny zákon, žalovaní tvrdia, že takáto žaloba nie je možná. Za nesprávny považuje ich poukaz na novú právnu úpravu podľa C. s. p., že nie je možné podať žalobu o určenie neplatnosti právnych úkonov, ak toto nevyplýva z osobitného predpisu, a že z tohto dôvodu je potrebné žalobu zamietnuť. Tu zdôraznil, že ustanovenie § 470 ods. 2 C. s. p. takúto situáciu upravuje so záverom, že možná je aj určovacia žaloba podaná v tomto konaní, teda žaloba o určenie neplatnosti právnych úkonov. Zosumarizoval priebeh sporu a výslovne uviedol, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom určovacej žaloby, žalobca ako správca konkurznej podstaty rozšírením súpisu konkurznej podstaty zo dňa 10.12.2017, doručeného súdu dňa 20.12.2017, do súpisu konkurznej podstaty aj zaradil. Napokon zdôraznil, že predmetná žaloba je zárukou odvrátenia budúcich sporov, predíde sa vylučovacej žalobe zo strany žalovaných potom, čo správca konkurznej podstaty zaradil nehnuteľnosti do konkurznej podstaty, odstráni sa tým stav právnej neistoty medzi stranami sporu, zápis sa stane nepochybným, a preto je aj predmetná žaloba účinnejšia ako iné prostriedky odstránenia právnej neistoty.

11. Žalovaný 2/ v rámci dupliky zdôraznil, že súd prvej inštancie nevykonal žiaden dôkaz o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu na určenie neplatnosti právneho úkonu, ktorého sa žalobou domáha. Bez ďalšieho si osvojil prednes žalobcu o existencii naliehavosti právneho záujmu a poukaz na ust. § 34 ods. 2 katastrálneho zákona. Toto ustanovenie existenciu naliehavosti právneho záujmu ničím nepreukazuje. Súd nevykonal ani dôkaz svedčiaci o existencii prípustnosti podania predmetnej žaloby, či jej prípustnosť vyplýva z osobitného predpisu tak, ako mu to uložil Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 5 Obo/4/2015 z 22.12.2016.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ďalej aj „odvolací súd“) podľa § 470 ods. 1, 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C. s. p.) a oprávnenou osobou, proti rozsudku, proti ktorému zákon podanie tohto opravného prostriedku nevyklučuje, prejednal odvolanie v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 379 a 380 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (keďže nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nevyžadoval to dôležitý verejný záujem; § 385 ods. 1 C. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného 1/ a 2/ je dôvodné, preto napadnutý rozsudok podľa § 388 C. s. p. zmenil tak, že žalobu zamietol. Postupujúc podľa § 219 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 378 ods. 1 C. s. p., odvolací súd zmeňujúci rozsudok verejne vyhlásil s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámil spôsobom zakotveným v ust. § 219 ods. 3 C. s. p.

13. Úvodom najvyšší súd konštatuje, že je funkčne príslušný na prejednanie odvolaní proti rozsudkom krajských súdov, ktoré vo veci konali a rozhodovali ako súdy prvej inštancie. Uvedené platí napriek skutočnosti, že právna úprava Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 výslovne neupravuje funkčnú príslušnosť najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvej inštancie na rozdiel od právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 (viď ustanovenie § 10 ods. 2 O. s. p.) s výnimkou konania o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach (viď ustanovenie § 31 ods. 2 C. s. p.). V tejto súvislosti je potrebné vychádzať z prechodného ustanovenia § 470 ods. 4 C. s. p., v zmysle ktorého konania začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončia súdy, na ktorých sa konanie začalo. Uvedené znamená, že konanie, ktoré sa začalo do 30. júna 2016 na krajskom súde ako súde prvej inštancie, sa na tomto súde dokončí podľa Civilného sporového poriadku. Táto istá zásada platí aj pre štádium odvolacieho konania, že pokiaľ podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 o odvolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvej inštancie rozhodoval najvyšší súd, tak je najvyšší súd odvolacím súdom vo veciach, v ktorých koná a rozhoduje krajský súd ako súd prvej

inštancie, aj podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

14. Zároveň tento záver vyplýva aj z aplikácie čl. 4 Základných zásad, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený, ako aj z ustanovenia § 34 C. s. p. v spojení s ustanovením § 31 ods. 2 C. s. p. V ustanovení § 31 ods. 2 C. s. p. je výslovne upravená funkčná príslušnosť najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu proti rozhodnutiam krajských súdov vydaným v sporoch o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach. Z uvedeného vyplýva záver, že aj v ďalších veciach, v ktorých koná a rozhoduje krajský súd ako súd prvej inštancie podľa predpisov účinných do 30. júna 2016, rozhoduje o odvolaniach najvyšší súd (rovnako vid' aj uznesenie najvyššieho súdu z 11. júla 2017, sp. zn. 3Obo/18/2017).

15. Aj s poukazom na § 390 C. s. p., keď už vo veci nenastala zmena skutkového stavu, a na vyjadrenia strán k rozhodujúcemu ustanoveniu, ktorého aplikácia v spore je nevyhnutná a určujúca pre jeho riešenie, odvolací súd konštatuje, že nebol dôvod, ani procesná možnosť, vec zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie a odvolací súd pristúpil k prejednaniu veci.

16. Podstatnou okolnosťou, pre ktorú odvolací súd pristúpil k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie je skutočnosť, že tento opätovne nerešpektoval záväzný právny názor odvolacieho súdu vo vzťahu k povinnosti riadne odôvodniť svoj záver o existencii naliehavého právneho záujmu.

17. Odvolací súd tu poukazuje na závery už konštatované v uznesení odvolacieho súdu, ostatného kasačného, z 22.12.2016 sp. zn. 5Obo/4/2015. Upozornil na to, že pôvodne naliehavý právny záujem odôvodnil súd prvej inštancie tým, že v katastri nehnuteľnosti je na LV č. XXXX, k. ú. A., okres: O. ako vlastník nehnuteľnosti súp. č. XXXX zapísaný žalovaný 2/, pričom predtým bola zapísaná ako vlastník JEDNOTA spotrebné družstvo Košice, 047 01 Košice, teda úpadca, ktorého správcom konkurznej podstaty je žalobca a bez vyslovenia neplatnosti predmetných právnych úkonov nie je možné dosiahnuť zmenu zápisu v katastri nehnuteľnosti tak, aby bol zapísaný úpadca. Odvolací súd následne zdôraznil, čo výslovne akcentuje aj v tomto rozhodnutí, že novú právnu úpravu v Civilnom sporovom poriadku je potrebné v zmysle § 470 ods. 1 O. s. p. aplikovať aj na konania začaté a neskončené pred dňom nadobudnutia účinnosti C. s. p., ak nie je v C. s. p. uvedené inak (napr. v ust. § 470 ods. 2 C. s. p.), pričom podotkol, že oproti pôvodnej právnej úprave v O. s. p. rozlišuje žaloby na určenie práva (§ 137 písm. c/ C. s. p.) a žaloby na určenie právnej skutočnosti (§ 137 písm. d/ C. s. p.). U žalôb na určenie práva nová právna úprava zotrvala na preukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (s výnimkou ak tento naliehavý záujem vyplýva z osobitného predpisu). U žalôb na určenie právnej skutočnosti podmienila nová právna úprava možnosť ich podania vtedy, ak požadované určenie právnej skutočnosti vyplýva z osobitného predpisu. Podľa novej úpravy nie je možné žalovať neplatnosť právnych úkonov, ak to nevyplýva z osobitného predpisu. Táto úprava však nebola v čase rozhodovania súdu prvej inštancie účinná a konajúce súdy tak musia úkony strán sporu (§ 470 ods. 2 C. s. p.) posudzovať, podľa účinkov a podmienok uvedených v O. s. p. v znení účinnom v čase ich uskutočnenia. Ďalej výslovne uviedol, že súd prvej inštancie nedostatočne vyriešil základný predpoklad žaloby pre určenie podľa § 80 písm. c/ O. s. p., keď ku dňu svojho rozhodovania neoveril existenciu naliehavosti právneho záujmu, ale do svojho rozhodnutia bez ďalšieho prevzal tvrdenia žalobcu k danosti naliehavého právneho záujmu. Odvolací súd už v čase svojho predchádzajúceho rozhodnutia z katastra zistil, že: „Existenciu naliehavého právneho záujmu treba posudzovať ku dňu konečného rozhodnutia súdu. Odvolací súd sa preto aj vzhľadom k námietkam odvolateľov zameril na overenie existencie naliehavého právneho záujmu ku dňu rozhodnutia súdu prvej inštancie, resp. ku dňu rozhodnutia odvolacieho súdu. Toto konanie sa rozhodnutím najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho č. k. 1ObdoV/42/2011-544 zo dňa 28.02.2013, ktorým bol zrušený rozsudok najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho č. k. 5Obo/77/2010-510 zo dňa 20.04.2011 a rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 5Cb/601/1999-429 zo dňa 26.04.2010, opätovne dostalo do štádia rozhodovania súdu prvej inštancie, resp. t. č. do štádia rozhodovania o odvolaní žalovaných strán sporu proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Z tohto dôvodu bolo potrebné znova riešiť otázku existencie naliehavosti právneho záujmu na požadovanom určení ako základného predpokladu úspešnosti žaloby na určenie podľa § 80 písm. c/ O. s. p.“ (bod 48 cit. rozhodnutia).

18. Tu podotýka odvolací súd, že žalovaní nesprávne z odôvodnenia rozhodnutia predchádzajúceho kasačného rozhodnutia odvolacieho súdu dovádzajú, že je potrebné naliehavý právny záujem posudzovať už len výlučne v intenciách § 137 C. s. p. Právna úprava C. s. p. sa aplikuje momentom jej účinnosti vo vzťahu k postupu súdu v konaní, avšak predpoklady žaloby vo vzťahu k potrebe preukazovať právny záujem na žalobe odlišne, ako to bolo za účinnosti O. s. p., nemožno aplikovať na žalobu, ktorá je predmetom konania. Takýto postup (žalovanými požadovaná aplikácia predpokladu naliehavého právneho záujmu daného výlučne zákonom pre určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. c/ C. s. p.), by bola ústavne nekonformným výkladom danej normy. Je teda potrebné osvedčiť naliehavý právny záujem výlučne vo vzťahu k pôvodne predvídanému postupu v ust. § 80 písm. c/ O. s. p. tak, ako už uviedol odvolací súd vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, čo úplne ignoroval súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí. Záver odvolacieho súdu je jasne vyslovený v bode 52 cit. rozhodnutia: „U žalôb na určenie právnej skutočnosti podmienila nová právna úprava možnosť ich podania vtedy, ak požadované určenie právnej skutočnosti vyplýva z osobitného predpisu. Podľa novej úpravy nie je možné žalovať neplatnosť právnych úkonov, ak to nevyplýva z osobitného predpisu. Táto úprava však nebola v čase rozhodovania súdu prvej inštancie účinná a odvolací súd posudzoval úkony strán sporu (§ 470 ods. 2 C. s. p.), ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, podľa účinkov a podmienok uvedených v O. s. p. v znení účinnom v čase ich uskutočnenia.“

19. Jednoznačne záväzný právny názor odvolacieho súdu aj vo vzťahu k potrebe aplikácie § 80 písm. c/ O. s. p. a zistenia naplnenia jeho predpokladov vyplýva z bodu 54 cit. rozhodnutia: „Odvolací súd však z katastra nehnuteľností, konkrétne z LV č. XXXX., k. ú. A., okres: O. zistil, že ako vlastník predmetnej nehnuteľnosti je vedený : JEDNOTA, spotrebné družstvo Košice v likvidácii, Letná 40, 040 01 Košice a tento stav trval aj v čase vyhlásenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. V katastri nehnuteľností nie je ako vlastník uvedenej nehnuteľnosti vedený ani žalovaný 1/ a ani žalovaný 2/. Z tohto dôvodu záver súdu prvej inštancie k existencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení nemožno považovať za správny, odôvodnenie záveru o existencii naliehavého právneho záujmu je nepresvedčivé, nedostatočné a nezodpovedá realite. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva, z čoho súd prvej inštancie pri riešení tohto základného predpokladu žaloby na určenie podľa § 80 písm. c/ O. s. p. vychádzal, teda z čoho svoj záver o danosti naliehavého právneho záujmu vyvodil.“

20. Napokon v bode 58 odvolací súd výslovne uvádza, že „Vzhľadom k tomu, že nebola v konaní správne a dostatočne ustálená otázka naliehavosti právneho záujmu na požadovanom určení, vrátane otázky, čo chce žalobca svojou žalobou dosiahnuť, odvolací súd sa nezaoberal v tomto štádiu konania správnosťou ďalších záverov súdu prvej inštancie k veci samej, ktoré namietli žalovaní vo svojich odvolaniach. Až po vyriešení základného predpokladu žaloby je možné zaoberať sa vecou samou.“

21. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení je daný len vtedy, ak je takéto určenie spôsobilé odstrániť stav právnej neistoty žalobcu, alebo ohrozenie jeho práva. Žaloba domáhajúca sa určenia existencie práva alebo právnej skutočnosti nie je opodstatnená tam, kde je možné žalovať na splnenie povinnosti. Určovacia žaloba má, ako bolo už nespočetnekrát judikované, preventívnu povahu a má poskytnúť ochranu právnomu postaveniu žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva. V zásade platí, že určovacia žaloba nie je opodstatnená tam, kde došlo k porušeniu práva a bola podaná žaloba na plnenie. Tu odkazuje odvolací súd len na základnú judikatúru relevantnú pre posúdenie, či v danej veci skutočne ide o naplnenie predpokladu existencie naliehavého právneho záujmu na takomto určení - R 24/1995 (ak takéto určenie môže predísť žalobe na plnenie podľa § 80 písm. b) O. s. p.), ZSP 40/96 (výnimočne ak je možné žalovať priamo na splnenie povinnosti, pripúšťa sa určovacia žaloba ak sa ňou vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu a tým sa predíde prípadným ďalším žalobám na plnenie), ZSP 3/98 (ak určovacia žaloba účinnejšie, než iné právne prostriedky, vystihuje obsah a povahu riešeného právneho vzťahu). Judikatúra zároveň dáva odpoveď, kedy nie je daný naliehavý právny záujem na určení, a to spravidla tam, kde je možné žalovať priamo na splnenie povinnosti (R 17/1972), ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu resp. ak požadované určenie má povahu len predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je alebo nie je právny vzťah alebo právo (rozsudok Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 112/2004 - ZSP 6/06).

22. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že tzv. určovacia žaloba podľa § 80 písm. c/ O. s. p., v súčasnosti § 137 písm. c/ C. s. p., má miesto iba za predpokladu, že žalobca má naliehavý právny záujem o požadovanie určenia existencie alebo neexistencie právneho vzťahu alebo práva. Je preto primárnou povinnosťou všeobecných súdov, aby sa pri rozhodovaní o určovacej žalobe vysporiadali najprv s otázkou (ne) existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu. O vecnej opodstatnenosti žaloby môžu rozhodovať až po zistení, že naliehavý právny záujem je daný. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už vyslovil právny názor, podľa ktorého ak všeobecné súdy postupujú tak, že rozhodnú o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu, porušia tým základné právo na súdnu ochranu ďalšieho účastníka konania [spravidla žalovaného (II. ÚS 382/2010)].

23. Naliehavý právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takejto žaloby, spočíva v tom, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie sporu a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov (ide najmä o prípady, v ktorých sa určením, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, vytvorí pevný základ pre právne vzťahy účastníkom sporu a predíde sa žalobe na plnenie). Naliehavý právny záujem žalobcu o požadované určenie treba skúmať predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním žaloby a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod zamietnutia žaloby. Pokiaľ teda súd dospeje k záveru, že tá-ktorá určovacia žaloba nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu o požadované určenie spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 241/2008).

24. V priamej súvislosti s vyššie uvedenými judikatórnymi závermi, a najmä s ohľadom na formulované závery nálezov ústavného súdu, odvolací súd konštatuje, že nedostatočným a nepreskúmateľným odôvodnením záverov o existencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení neplatnosti právnych úkonov, došlo na úrovni súdu prvej inštancie k porušeniu základných procesných pravidiel vedúcich k potrebe korigovať takúto úvahu rozhodnutím odvolacieho súdu, a to s poukazom na ust. § 390 C. s. p.

25. Žalovaní v priebehu súdneho konania opakovane poukazovali na skutočnosť, že právna teória, ako i súdna prax, sú jednotné v názore, že ak má právna otázka, o ktorej má byť rozhodnuté určovacím výrokom, len povahu predbežnej otázky vo vzťahu k existencii práva alebo právneho vzťahu, nie je daný naliehavý právny záujem na určení tejto predbežnej otázky, ak je možné žalovať priamo na určenie existencie práva alebo právneho vzťahu. Takýto záver vyplýva aj z odbornej literatúry, podľa ktorej právoplatné rozhodnutie o určovacej žalobe netvorí prekážku právoplatne rozhodnutej veci pre žalobu na plnenie, pretože pozitívnym či negatívnym určením existencie či neexistencie práva či právneho vzťahu nebolo ešte záväzným spôsobom rozhodnuté o právach a povinnostiach účastníkov konania z tohto existujúceho či neexistujúceho práva či právneho vzťahu (tu napr. Števček, M., Ficová, S. a kol. Občiansky súdny poriadok. Komentár. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 192).

26. Zohľadňujúc všetky vyššie uvedené skutočnosti zastávali žalovaní v priebehu súdneho konania názor, že na požadovanom určení nemá žalobca naliehavý právny záujem v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) O. s. p., čo opakovane vo svojich kasačných rozhodnutiach zdôraznil aj odvolací súd, naposledy s dôrazným pokynom súdu prvej inštancie, aby práve túto otázku ako prioritnú skúmal.

27. K súdu prvej inštancie uvedenému dôvodu existencie naliehavého právneho záujmu odkazom na to, že napriek existujúcemu zápisu v katastri nehnuteľností v prospech žalobcu je potrebné situáciu ešte riešiť, keďže existuje subjekt, ktorý tvrdí, že vlastníkom je on, pričom však nie je žiadne iné konanie, ktoré by takejto skutočnosti nasvedčovalo, kde by tvrdené vlastnícke právo aj naozaj tento subjekt uplatňoval, odvolací súd uvádza, že takéto hypotetické tvrdenie, hypotetická potreba ustálenia nejakého stavu bez toho, aby takýto záver súdu dával možnosť čokoľvek zmeniť či prívodiť zmenu postavenia

žalobcovi, nemôže založiť existenciu naliehavého právneho záujmu na určení platnosti resp. neplatnosti úkonu či právnej skutočnosti.

28. V predmetnej veci je taktiež nevyhnutné zdôrazniť, že ide o konanie vyvolané správcom konkurznej podstaty, resp. o konanie, kde na strane žalobcu vystupuje správca konkurznej podstaty, dožadujúc sa určenia neplatnosti právneho úkonu, ktorý doposiaľ nespôsobil žiadne zmeny v majetkovom substráte úpadcu. Samotný správca konkurznej podstaty dlhodobo ponechával sporné nehnuteľnosti bez zápisu do konkurznej podstaty napriek tomu, že tieto sú priamo vo verejnom zozname, katastri nehnuteľností, zapísané vo vlastníctve úpadcu, čo je absurdný stav vo vzťahu k predmetu žaloby.

29. Tu odvolací súd poukazuje na rozhodnutie publikované ako R 91/2018, podľa ktorého „Správca konkurznej podstaty nemá naliehavý právny záujem na žalobe o určenie vlastníctva úpadcu k nehnuteľnostiam, ak má za to, že k zápisu vlastníckych práv tretej osoby do katastra nehnuteľností došlo na základe absolútne neplatného právneho úkonu.“ (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. apríla 2018, sp. zn. 4Obdo/21/2017).

30. Žaloba podaná žalobcom mala svoj základ v predchádzajúcej právnej úprave, účinnej v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, a to v ustanovení § 80 písm. c/ O. s. p., podľa ktorého návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Základným procesným predpokladom úspešnosti takejto žaloby bola existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Naliehavý právny záujem na určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, je daný najmä tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu, alebo kde by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým.

31. Vo vzťahu k záverom vyššie uvedeným odvolací súd poukazuje na odlišné postavenie správcu, ako vyplýva aj z citovanej judikatúry, na zdôraznenie správnosti záveru o tom, že dokonca ani žaloba na určenie vlastníckeho práva (t. j. žaloba, ktorá v zásade rieši problém určenia istého vlastníka nehnuteľnosti resp. veci, ktorá má patriť do konkurznej podstaty) nie je nástrojom, ktorý by bol správca konkurznej podstaty oprávnený použiť vo vzťahu k veciam, o ktorých je presvedčený, že do podstaty patria, keďže má iný, účinný a relevantný právny nástroj, ktorým disponuje výlučne on, a to je priamo zápis veci do konkurznej podstaty úpadcu. Samotné postavenie správcu konkurznej podstaty a jeho postup pri zaisťovaní majetku patriaceho do podstaty, ktoré je vymedzené zákonom č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, je dané priamo zo zákona, pričom tento špecifický právny režim mu umožňuje realizovať ochranu a nakladanie s majetkom úpadcu na zabezpečenie cieľov konkurzného konania.

32. Správca konkurznej podstaty v konkurznom konaní zisťuje majetok úpadcu, a po zistení rozsahu majetku, tento zapíše do súpisu majetku patriaceho do konkurznej podstaty. Základným podkladom pre speňaženie podstaty je súpis podstaty, ktorý uskutočňuje správca podstaty, ktorý do súpisu v zásade zahrnie každú vec a právo, o ktorých je presvedčený, že do podstaty patria. Ak sú pochybnosti, či vec patrí do podstaty, zapíše sa do súpisu podstaty s poznámkou o nárokoch uplatnených inými osobami alebo s poznámkou o iných dôvodoch, ktoré spochybňujú zaradenie veci do súpisu. Súd uloží tomu, kto uplatňuje, že sa vec nemala do súpisu zaradiť, aby v lehote určenej súdom podal žalobu proti správcovi na súde, ktorý vyhlásil konkurz. V prípade, že žaloba nie je podaná včas, predpokladá sa, že vec je do súpisu zahrnutá oprávnene. (§ 19 ods. 1 a 2 ZKV).

33. Správca nie je obmedzený tým, že majetok nadobudnutý na základe neplatného právneho úkonu môže do súpisu majetku podstát zapísať až potom, čo súd rozhodnutím vysloví neplatnosť právneho úkonu. Absolútna neplatnosť právnych úkonov nastáva ex lege a na základe takéhoto úkonu druhý účastník právneho vzťahu nenadobudne vlastnícke alebo iné právo k veci, k právu alebo inej majetkovej hodnote. Takýto majetok teda de facto stále patrí úpadcovi a správca ho môže a musí zapísať do súpisu majetku podstát. Pokiaľ je do podstaty zahrnutá vec, ku ktorej si uplatňuje právo tretia osoba, súd tejto tretej osobe uloží, aby v stanovenej lehote podala proti správcovi vylučovaciu (excindačnú) žalobu (v týchto súvislostiach podporne pozri napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1Obo/101/2010 zo 6. októbra 2010 a uznesenie ústavného súdu II. ÚS 202/2011 z 12. mája 2011). Na absolútnu neplatnosť

musí následne súd prihladiť ex offio a vyriešiť otázku neplatnosti ako prejudiciálnu otázku. Ak nie je vylučovacia žaloba podaná včas, má sa za to, že vec patrí do konkurznej podstaty.

34. Samotný súpis majetku, o ktorom je správca presvedčený, že patrí do konkurznej podstaty, nie je obmedzený žiadnym ustanovením konkurzného zákona, pričom takémuto postupu nebráni ani tá skutočnosť, že sú ako vlastníci žalovaných nehnuteľností zapísané tretie osoby, čo dokonca vo veci prejednávanej vôbec zo skutkového stavu nevyplýva. Správca ako žalobca nemôže pociťovať neistotu svojho postavenia alebo ohrozenia správcu pri zaistovaní a vykonaní súpisu majetku úpadcu (pozri napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2Obo/13/2012 z 30. apríla 2012, tiež rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3Obdo/13/2008 zo 7. mája 2009).

35. Ak z citovanej judikatúry vyplýva, že správca konkurznej podstaty nemá naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, nakoľko samotný konkurzný zákon umožňuje správcovi konkurznej podstaty a ukladá mu súčasne povinnosť majetok úpadcu zistiť a zapísať do súpisu konkurznej podstaty, musí takýto záver nevyhnutne platiť aj v súvislostiach veci prejednávanej.

36. Po zaistení majetku úpadcu, za účelom jeho budúceho speňaženia, nie je potrebné, aby u nehnuteľných vecí, o ktorých je správca presvedčený, že patria do podstaty, bol v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník úpadca, pričom znova odvolací súd zdôrazňuje, že vo veci prejednávanej zapísaný je. Titulom pre nakladanie s majetkom úpadcu, vrátane nehnuteľností, je súpis majetku. Ak je určitá nehnuteľnosť spísaná v súpise majetku, tak pri speňažení majetku je dostatočným podkladom pre zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností na ďalší subjekt práve súpis majetku. Nie je preto nevyhnutné, aby bol úpadca ako vlastník nehnuteľností v katastri nehnuteľností zapísaný. Aj keď platí všeobecná zásada, podľa ktorej ak je žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník sporných nehnuteľností a žalobca toto vlastníctvo spochybňuje, má žalobca naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva, v prípade správcu úpadcu túto všeobecnú zásadu použiť nemožno. Správca totiž vystupuje ako osoba, ktorej úlohou je speňaženie majetku patriaceho do podstaty. Z tohto hľadiska tiež správca nemá naliehavý právny záujem na určení existencie vlastníckeho práva, keďže k speňaženiu majetku úpadcu nemusí byť úpadca zapísaný ako vlastník nehnuteľností v katastri nehnuteľností.

37. Z uvedeného vyplýva, že správca v konkurznom konaní nemá naliehavý právny záujem na žalobe o určení vlastníctva úpadcu k nehnuteľnostiam, ak má za to, že k zápisu vlastníckych práv tretej osoby do katastra nehnuteľností došlo na základe absolútne neplatného právneho úkonu. O to viac musí platiť záver, že nemôže mať ani naliehavý právny záujem na určení neplatnosti akéhokolvek úkonu, ktorý by k obdobnému záveru mohol viesť, keďže jediným relevantným nástrojom správcu pre zabezpečenie majetku do podstaty je jeho zápis do súpisu konkurznej podstaty.

38. Napokon len odvolací súd poukazuje na to, že žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniam výslovne uviedol, že o nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom určovacej žaloby, rozšíril súpis konkurznej podstaty dňa 10.12.2017. Predmetná žaloba je tak podľa neho zárukou odvrátenia budúcich sporov, predíde sa vylučovacej žalobe zo strany žalovaných po tom, čo správca konkurznej podstaty zaradil nehnuteľnosti do konkurznej podstaty, odstráni sa tým stav právnej neistoty medzi stranami sporu, zápis sa stane nepochybným, a preto je aj predmetná žaloba účinnejšia ako iné prostriedky odstránenia právnej neistoty.

39. Správca však opomína, že po tomto úkone už vôbec na požadovanom určení mať záujem nemôže, a to v kontexte vyššie uvedeného odôvodnenia. Tento záver žalobcu je úplne mylný, keďže excindačná žaloba je vždy prípustným právnym nástrojom a v rámci riešenia jej dôvodnosti konajúci súd vždy prejudiciálne posudzuje všetky okolnosti, ktoré majú vplyv na ustálenie záveru o tom, či určitá vec do podstaty patrí, bez ohľadu na to, či k určitému záveru už v rámci iného konania súdy vyslovili závery, keďže spôsob osvedčovania existencie vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci môže súvisieť aj s preukazovaním iných skutočností ako tých, ktoré majú a môžu súvisieť s osvedčovaním platnosti či neplatnosti úkonu súvisiaceho s nadobudnutím majetku do vlastníctva určitého subjektu. Navyiac, v danej veci správca absurdne nezahrnul do súpisu vec, ktorá zjavne do majetku úpadcu patrí podľa verejnej

listiny, ktorou je list vlastníctva, a svedčí mu aj zápis v katastri nehnuteľností, teda v prípadnej žalobe by musela byť aktívna tretia osoba čo do osvedčenia, že jej vlastnícke právo patrí napriek zápisu vo verejnom registri. Učinil tak (podľa informácie poskytnutej vo vyjadrení k odvolaniu) až po rozhodnutí súdu prvej inštancie, čo však nemôže mať vplyv na už vyslovenú úvahu odvolacieho súdu, je však potvrdením toho, že takto mal postupovať už dávno, a tým viac neexistuje na žalovanom určení nijaký naliehavý právny záujem.

40. Nakoľko nevyhnutným predpokladom určenia neplatnosti právneho úkonu podľa ust. § 80 c/ O. s. p., v súčasnosti § 137 C. s. p., je osvedčenie naliehavosti právneho záujmu žalobcu na takomto určení, vo veci prejednávanej nebolo možné žalobe vyhovieť, keďže žalobca tento nepreukázal. Preto najvyšší súd rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa § 388 C. s. p. zmenil tak, že žalobu zamietol.

41. O trovách konania pred súdom prvej inštancie a odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 396 ods. 2 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. a 262 ods. 1, 2 C. s. p. a ich náhradu priznal úspešným žalovaným 1/ a 2/ proti žalobcovi, ktorý úspech nemal. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

42. Rozhodnutie bolo prijaté členmi odvolacieho senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0 (ust. § 393 ods. 2, posledná veta C. s. p.).

Poučenie:

Proti rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej môže podať dovolanie strana, v neprospech ktorej bol rozsudok vydaný, v lehote dvoch mesiacov odo dňa jeho doručenia oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 C. s. p.). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. a/ a b/ C. s. p.). Podľa § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola riešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.